

ПСИХОЛІНГВІСТИКА

Викладач – к. філолог. н., доцент Степанова Ольга Іванівна

Кількість кредитів – 3

Семестр – 4-й

Анотація дисципліни

Курс «Психолінгвістика» має велике значення з метою формування в майбутнього спеціального педагога загального уявлення про особливості функціонування мови, мислення та мовлення, що дозволить сформувати навички використання доцільної та ефективної педагогічної комунікації та міжособистісної взаємодії у професійній діяльності.

Глибокі та ґрунтовні знання з психолінгвістики сприятимуть застосовувати у практиці компоненти соціолінгвістичної компетенції для досягнення взаєморозуміння з іншими людьми.

Опанування методологічними принципами психолого-педагогічної діагностики, методів психологічного вивчення допоможе своєчасній психологом-педагогічній діагностиці дітей із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ).

Психолінгвістика в поєднанні з фаховою компетентністю, психолого-педагогічними знаннями, уміннями та навичками мають забезпечити опанування методологічними принципами, методами психологічного вивчення, діагностиці дітей із тяжкими порушеннями мовлення (ТПМ).

Назване зумовлює актуальність викладання дисципліни «Психолінгвістика» для фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 «Освіта/педагогіка», спеціальності – 016 Спеціальна освіта.

Опанування знаннями з курсу реалізується за допомогою основних організаційних форм навчання: лекцій, практичних (семінарських) занять, консультацій, самостійної роботи тощо. Остання займає провідне місце в системі освітнього процесу та передбачає аналіз конкретних ситуацій, виконання творчих завдань, написання творів тощо.

Навчальна дисципліна «Психолінгвістика» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Мета викладання навчальної дисципліни – забезпечити основну теоретичну і практичну підготовку щодо психічних процесів, які лежать в основі утворення і сприйняття мовлення; зрозуміти, як здійснюється вплив на свідомість людини за допомогою мови, чому мова є могутнім засобом управління мовленнєвою і немовленнєвою поведінкою людини; вивчити особливості розвитку мови та мовлення в онтогенезі.

Основними завданнями навчальної дисципліни є встановлення взаємозв'язку між процесами породження й сприйняття мовлення; характеристика ключових понять психолінгвістики; визначення психологічних та лінгвістичних складових процесів породження, сприйняття та розуміння мовленнєвого висловлювання, що є результатом мовленнєвої діяльності людини; розкриття особливостей розвитку мови та мовлення в онтогенезі; вивчення співвідношення психолінгвістики з іншими дисциплінами.

Очікувані результати вивчення курсу:

Інтегральна компетентність ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у галузі спеціальної та інклюзивної освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії;

КЗ-7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК)

КС-8. Здатність до здійснення корекції мовленнєвих порушень, використовувати нетрадиційні методи роботи;

КС-9. Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з особливими освітніми потребами;

КС-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

КС-14. Вміння складати індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи;

КС-17. Здатність до виховання в дітей раннього, дошкільного та шкільного віку з особливими освітніми потребами толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу;

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами та їхніми батьками;

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми із особливими освітніми потребами, їхніми батьками, колегами;

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини;

КС-22. Здатність до визначення логопедичних діагнозів у дітей з різноманітними мовленнєвими порушеннями.

Програмні результати навчання

ПР-1. Розуміти історію та закономірності розвитку спеціальної освіти. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби спеціальної освіти, що використовуються в роботі з дітьми із особливими потребами. **ПР-2.** Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти;

ПР-4. Розуміти, описувати й аналізувати явища з розвитку, навчання і виховання дітей з особливими потребами з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій;

ПР-5. Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з порушеннями психофізичного розвитку;

ПР-9. Володіти психологічними та корекційно-методичними підходами до організації і проведення логопедичної роботи з дітьми, що мають різні форми мовленнєвої патології;

ПР-13. Здатність організувати і проводити психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку (за різними нозологіями);

ПР-14. Володіти здатністю планування корекційно-педагогічного процесу в дошкільних, загальноосвітніх, загальноосвітніх закладах з інклюзивним та інтегрованим навчанням, загальноосвітніх спеціальних закладах та навчально-реабілітаційних центрах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів;

ПР-15. Володіти сучасними методами діагностики фізичного, психічного та мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку;

ПР-16. Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей з особливими потребами;

ПР-17. Здатність до рефлексії; володіння навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності і обдуманого вибору шляхів їх вирішення;

ПР-18. Здатність використовувати сучасні технічні засоби навчання і виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку відповідно до нозології, спеціальну апаратуру, комп'ютерні програми та ін.;

ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини з особливими потребами;

ПР-20. Впроваджувати сучасні розвивальні та інформаційно-комунікаційні технології виховання і навчання дітей з особливими потребами в освітньому процесі дошкільного навчального закладу, передбачати їх освітній ефект та оцінювати досягнуту результативність;

ПР-22. Вміти діагностувати, ставити логопедичний діагноз і проводити психолого-педагогічне обстеження дітей з мовленнєвою патологією;

ПР-23. Здатність сприяти соціальній адаптації дітей з порушеннями психофізичного розвитку; готувати їх до суспільної та виробничої діяльності;

ПР-27. Володіти методами діагностування досягнень учнів, здійснювати педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху.

Очні консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щопонеділка з 12.00 до 14.00.

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю з викладачем щовівторка з 16.00 до 18.00.

Е-mail викладача: olha.stepanova@rchu.edu.ua;